

Virtuális üzemlátogatások a pályaválasztásban

DigiUp 4.0

Fiatalok digitális kompetenciáinak fejlesztése az ipar 4.0 szakemberhiányának csökkentéséért

INTERREG V-A Ausztria-Magyarország

T5.1.2 Virtuális üzemlátogatások és virtuális valóság a pályaválasztásban

Írta: BFI Burgenland
Magyar verzió: Pannon Novum Nkft.
2022. október

Tartalom

1. Bevezetés.....	3
Miért van szükség erre a kézikönyvre?	3
Miért van szükség pályaaorientációra?	3
Miért online/virtuális?	4
2. Az üzemplátogatás előkészítésének menete	5
3. Szoftver eszközök	6
MS Teams.....	6
Zoom.....	6
Google Meet	7
4. Virtuális üzemplátogatás	7
Egy vállalat virtuális megtekintésének különböző szempontjai	9
Az oktatás menete	10
1. szakasz: Bevezetés	10
2. szakasz: A szakmák megismerése	11
3. szakasz: Az interjúkérdések előkészítése	13
4. szakasz: Üzemplátogatás	13
5. szakasz: Visszajelzés és utómunka	14
5. A vállalat felkészülése a virtuális látogatásokra.....	15
Külső intézkedések	15
Belső intézkedések	17
6. A szakmák bemutatását szolgáló platformok	19
Melléklet	20
Javasolt interjúkérdések.....	20
Visszajelző kérdőív	21

1. Bevezetés

Ez a dokumentum útmutatóul szolgál az iskoláknak és a cégeknek a pályaorientáció és a virtuális céglátogatások lebonyolításához. Bemutatásra kerülnek azok a rendszerek, weboldalak és eszközök, amelyek a pályaorientációs programoknál használhatók.

Miért van szükség erre a kézikönyvre?

Ennek a kézikönyvnek az a célja, hogy segítse a tanárokat abban, hogy felkészítsék diákjaikat a virtuális üzemlátogatásokra, ezeket utólag feldolgozhassák és elindítsanak egy gondolkodási folyamatot.

Ennek a dokumentumnak az a célja, hogy segítse a tanárokat a tervezésben. Legyen szó hosszabb projektmunkáról vagy "csak" közvetlenül egy üzemlátogatásról. Nemcsak maga a látogatás, hanem az arra való felkészülés és az ott szerzett tapasztalatok utólagos feldolgozása is fontos!

Miért van szükség pályaorientációra?

A pályaorientáció célja, hogy ennek során a tanulók

- egyértelmű elvárásokat fogalmazzanak meg és határozzanak meg a lehetséges vágyott szakmákkal kapcsolatban - így az elképzelések a munka során összevethetők a valósággal
- korán felismerjék az érdeklődési köröket és preferenciákat valamint felfedezzék a tehetségeket
- fedezzék fel azokat a készségeket és képességeket, amelyeket korábban még nem ismertek
- megismerjenek új szakmai területeket és "az adott nem (fiú-lány) számára nem kifejezetten tipikus" szakmákat
- megszerezzék az (első) benyomást a munka világáról, és így már korán le lehet

küzdeni az előítéleteket, a félelmeket és a féligazságokat.

Miért online/virtuális?

Még akkor is, ha Ausztriában a Covid-szabályozások 2022 nyarán jelentős mértékben enyhítésre kerültek, sok iskola, oktatási intézmény és vállalat továbbra is óvatos. A diákok számára ez komoly korlátozást jelent egy nagyon fontos területen – a pályaorientációban.

Egy további ok természetesen az, hogy sok intézmény felismerte a digitális médiák előnyeit. Itt már önmagában a helytől való függetlenség is nagy előny, hiszen ily módon olyan diákok is „ott lehetnek” egy digitális üzemlátogatáson, akik éppen nem vesznek részt személyesen a tanítási órákon.

2. Az üzemlátogatás előkészítésének menete

- A cég és az iskola megállapodik a virtuális találkozó időpontjában, a rendelkezésre álló időkeretben, és abban, hogy milyen témák kerülnek bemutatásra a diákoknak.
- A virtuális találkozóhoz különféle platformokat használnak, mint például a Microsoft Teams-t (MS Teams), a Zoom-ot vagy a Google Meet-et.
- A cég vagy az iskola létrehoz egy virtuális helyet illetve csapatot, és meghívja a másik felet e-mailben (természetesen a meghíváshoz szükség van e- mail címre)
- A rendezvény napján az e-mailben megkapott linken keresztül lehet belépni, és már lehet is kezdeni a virtuális látogatást. Ezzel a linkkel olyan tanulók is részt vehetnek, akik nem tartózkodnak a tanteremben (ezt előzetesen a gyárlátogatás szervezőivel tisztázni kell!)

3. Szoftver eszközök

A jelenlegi helyzetből adódóan azt feltételezzük, hogy az iskolák többsége már dolgozott egy vagy több említett eszközzel.

A jelenlegi helyzet miatt számtalan platform van a piacon, de ezek közül csak néhány terjedt el nálunk. A következőkben ezeket ismertetjük röviden.

MS Teams

A Microsoft Teams (röviden MS Teams vagy csak Teams) a Microsoft által kifejlesztett platform, amely csevegést, értekezleteket, jegyzeteket és mellékleteket kombinál.

Már Magyarországon is sok iskola és vállalat használja ezt az eszközt távoktatáshoz, otthoni oktatáshoz vagy otthoni munkavégzéshez.

Multifunkcionális platformként a Teams több mint egy on-line egyeztetések megtartására szolgáló eszköz, és ebben az értelemben sokkal szélesebb funkcionálissal bír, mint az itt bemutatott többi eszköz.

A német " Skilllocation GmbH" cég erre a célra egy részletes kézikönyvet készített, amely [ITT található](#).

<https://skilllocation.com/wp-content/uploads/skillUp365-Guide-Microsoft-Teams-K19080003.pdf>

Zoom

A " Zoom Meetings" egy olyan szolgáltatás, amely lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy HD minőségben online videokonferenciákon vegyenek részt asztali gépes vagy okostelefonos alkalmazáson, webes felületen, telefonon vagy konferenciaterem-rendszeren keresztül. A chat-funkcióval a felhasználók szöveges üzeneteket és fájlokat küldhetnek egymásnak, valamint virtuális táblát használhatnak.

[Google Meet](#)

A Google mindenki számára elérhetővé teszi a profi minőségű videókonferenciákat. Minden Google-fiókkal rendelkező felhasználó létrehozhat videókonferenciát, legfeljebb 100 résztvevővel. A konferenciák maximális időtartama 60 percre van korlátozva.

4. Virtuális üzemlátogatás

A virtuális üzemlátogatás a gyakorlati kapcsolattartásnak egy új, a digitális kornak megfelelő változatát képviseli, amely különösen a jelenlegi helyzetben biztonságos és viszonylag egyszerű módszer a különböző cégek megismerésére. Az előnyök ebben az esetben nyilvánvalók:

- Az osztályt nem kell egy meghatározott helyre (cég székhelyére, gyárépületébe, cég telephelyére stb.) vinni - ezzel nem csak a szállítási költségeket takarítjuk meg, hanem az esetleges személyi költségeket is (kísérő személyek).
- Mivel nem kell először nagy fáradsággal időpontot találni, nem kell figyelembe venni az utazási időt, és nem kell különféle nyilatkozatokat tenni vagy munkavédelmi oktatásokat tartani, ez a fajta oktatási módszer sok időt takarít meg az iskoláknak és a cégeknek egyaránt.
- Mivel a virtuális látogatások rugalmasabbak lehetnek, mint a jelenléti cég- vagy gyárlátogatások, ez a fajta látogatás megkönnyíti a vállalattal való előzetes kommunikációt és együttműködést. Így bizonyos szempontokat, témaköröket még célirányosabban lehet megbeszélni és előkészíteni.
- A tanulók a felkészülésnek és az (online) kutatásoknak köszönhetően intenzívebben tudnak foglalkozni az előzetesen (esetleg egy projekt során) megszerzett információkkal, és ezáltal azok még inkább személyre szabottak lesznek.
- Ha már egyszer megtörtént az előkészítés, az ilyen rendezvényeket (legalábbis az iskola részéről) a későbbiek során már könnyen meg lehet ismételni. Cégtől függően évente akár több üzemlátogatás is gond nélkül lebonyolítható (illeszkedve a különböző témákhoz vagy a diákok érdeklődéséhez).

- A vállalat tevékenységétől és ágazati hovatartozásától függően az előkészítés és az üzemlátogatás utólagos feldolgozása több tantárgyba is beépíthető, azaz a helyszíni látogatással ellentétben nem kell több tanórát kihagyni.
- Nem kell továbbá más tanárok tanítási idejét igénybe venni, ill. helyettesítési terveket készíteni.
- Amennyiben a biztonsági és higiéniai előírások miatt nem lehet egy adott vállalkozást felkeresni (Covidtól függetlenül), a tanulók ily módon ugyanúgy betekintést nyerhetnek az ilyen vállalatok életébe.

Egy vállalat virtuális megtekintésének különböző szempontjai

Az üzemlátogatás részleteit mindenképpen előzetesen egyeztetni kell az adott céggel. Az Alsó-Ausztriai Kereskedelmi Kamara például a következő témákat javasolja áttekinteni:

- **technológiai szempont:** munkafolyamatok és gyártási folyamatok, műszaki gépek és műszaki berendezések működési elvei, egy termék legyártásának folyamata
- **vállalatgazdasági szempont:** a vállalat célja és felépítése, jogi forma, piaci pozíció és versenyhelyzet, költségek és jövedelmezőség alakulása
- **szociális szempont:** munkakörülmények, teljesítményértékelés, díjazás, munkaidő, a közösségi együttműködés szabályai
- **pályaorientációs szempont:** az adott szakmára jellemző munkakörök és tevékenységek, képzés és továbbképzés, vállalati képzési tervek, arányaiban hány tanulót foglalkoztat később a vállalat munkavállalóként, az iskolai keretek között zajló képzéssel szembeni követelmények
- **ökológiai szempont:** környezetterhelés, energiaigény, az alapanyagokkal és gyártási folyamatokkal való környezetbarát bánásmód, ártalmatlanítási eljárások
- **fogyasztói szempont:** áruválaszték, minőségbiztosítás, árpolitika, reklám

Az oktatás menete

Célszerű az oktatást különböző szakaszokra bontani:

1. szakasz: Bevezetés

Az óra elején az alábbi pontokat lehet megbeszélni, kidolgozni és megvitatni:

- Mit is jelent pontosan egy vállalat virtuális módon történő megismerése – mit tartalmaz az ilyen típusú üzemlátogatás?
- Milyen sajátosságai vannak ennek a formának – miben is különbözik az ilyen típusú üzemlátogatás a normál látogatásoktól?
- Egyáltalán miért virtuális? Milyen előnyökkel jár az ilyen típusú üzemlátogatás, és miért nem megyünk egyszerűen oda?
- Ideális esetben vannak céges bemutató videók, reklámok vagy egyéb digitális céges tartalmak, melyeket előtte meg lehet nézni.

Kidolgozási szakasz:

A második részben a tanulók kutatásba kezdenek a vállalattal kapcsolatban. Számok, adatok, tények – minden, ami megtalálható.

Ehhez több lehetőség is kínálkozik:

- a vállalat honlapja
- céglista
- a vállalat saját anyagai
 - kiadványok
 - prospektusok
 - sajtóközlemények
- a vállalattal kapcsolatos jelentések, hírek

A kutatási eredmények rögzítése:

A céggel kapcsolatos legfontosabb információk „lementése” egy prezentációba és az eredmények közös megvitatása.

2. szakasz: A szakmák megismerése

Ausztriában jelenleg több mint 200 különböző szakma létezik (212 ipari és 15 mezőgazdasági és erdészeti; 2022. évi állapot). A teljes lista itt érhető el: https://lehrberufsliste.bic.at/download/lehrberufsliste_quer.pdf

Magyarországon a hivatalos nyilvántartások alapján még ennél is több: 371. (Forrás: Virtuális valóság eszközök használata a pályaválasztásban és szakképzésben – Tanári kézikönyv, DigiUp projekt)

A cél az, hogy ebben a szakaszban a tanulók közelebbről megismerjék az egyes szakmákat – itt természetesen azokon a szakmákon van a hangsúly, amelyek a virtuálisan bemutatott vállalatokra vonatkoznak. Cél, hogy a tanulók egy ellenőrzőlista segítségével különféle témáknak utánanézzenek és azokra kérdéseket dolgozzanak ki. A kérdések többek között az alábbiak lehetnek:

Mit tudsz erről a szakmáról és az ezzel kapcsolatos tevékenységekről?

- Mit is csinál az ember ebben a szakmában?
- Vannak-e ennek a szakmának valamilyen különleges előnyei?
- Vannak-e ennek a szakmának feltűnő hátrányosságai?
- Lehet-e ebben a szakmában valahogyan specializálódni?
- Vannak-e speciális előfeltételei ennek a szakmának? Vannak-e olyan korlátozások, amelyek miatt nem tudom a szakmát elsajátítani vagy gyakorolni?
- Hol van a szakképző iskola és mennyi ideig tart a képzés?
- Változatos-e a munka és örömet okoz-e?
- Mennyi ideig tart a képzés ebben a szakmában?

Miben vagy jó, hol vannak az erősségeid?

- Mit az, amit különösen szívesen csinálsz?
- Van-e valami, ami miatt mások azt mondják: "Ezt te tényleg jól tudod"?
- Azok az emberek, akik ismernek téged, mondanák-e, hogy ez a szakma illik hozzád?
- Inkább egyedül vagy másokkal dolgoznál?
- Inkább bent vagy kint dolgoznál?

Jövedelem

- Mennyi pénzt kap egy ipari tanuló a képzés során?
- Mennyi az átlagkereset, amikor befejezem a képzést?

Munkahelyi környezet

- Mi az, ami különösen fontos számodra egy szakmában, az iskolában vagy a csapatban?
- Van-e lehetőség valahol arra, hogy ebbe a szakmába belekóstolj? Ha igen, hol?
- Mit gondolsz, mi a fontos ahhoz, hogy az ember jól érezze magát a munkahelyen?

Munkaidő és munkahely

- Hogy néz ki a munkaidőm (délelőtt, éjszaka, hétvége, többműszakos munka)?
- Van-e beleszólás a szakmában a munkaidő alakításába – eldönthetem-e saját magam, hogy mikor dolgozom?
- Megfelel-e a munkaidőbeosztás az életről alkotott elképzeléseidnek?
- Tulajdonképpen mit várnak el tőlem, mint munkavállalótól?
- Hogyan néz ki egy normál munkanap?

3. szakasz: Az interjúkérdések előkészítése

Előfordulhat, hogy a 2. szakasz egyes kérdéseire a tanulók nem tudnak válaszolni. Ebben a szakaszban ezért egy kérdőív, ill. interjúlap készül az üzemlátogatásra történő felkészülésként. A mellékletben található kérdőív gondolatébresztőként használható. Mindenesetre a kérdőívnek tartalmaznia kell azokat a kérdéseket, amelyeket a 2. szakaszban nem lehetett megválaszolni. Nem szükséges a teljes kérdőívet használni. Az osztállyal közösen lehet kidolgozni, melyek azok a kérdések, melyek különösen relevánsak és érdekesek.

4. szakasz: Üzemlátogatás

Ez az üzemlátogatás fő része - cégtől és előkészülettől függően ez a rész mindig másként zajlik. A vállalat egyik képviselője „meglátogatja” az iskolát – a számítógépen keresztül bekapcsolják az osztályterembe. Így kerülnek bemutatásra a résztvevő személyek, valamint a vállalat.

Ideális esetben a felelőssel előre leegyeztethető az keret, amelyen belül az üzemlátogatás zajlik.

- Körülbelül meddig fog tartani a vezetett látogatás?
- Megengedett-e / kívánatosak-e megszakítások?
- Van-e lehetőség kérdésre? Előtte? Utána?

Ezt a részt, ha lehetséges, minden esetben a különböző szakmákkal kapcsolatos nyitott kérdések tisztázására ajánlott használni.

5. szakasz: Visszajelzés és utómunka

A munka természetesen nem ér véget az üzemlátogatással és a cégbemutatóval. Ebben a szakaszban különféle dolgok kerülnek kidolgozásra:

- Hogy érezték magukat a tanulók a felkészülés során?
- Milyenek találták a diákok a cégbemutatót?

A mellékletben különféle visszajelzést szolgáló kérdőívek találhatók, amelyek erre a célra is használhatók. Ideális esetben itt tisztázhatók az állásra való jelentkezéssel és a próbanapokkal (melyek során „bele lehet kóstolni” a szakmába) kapcsolatos lehetőségek is.

5. A vállalat felkészülése a virtuális látogatásokra

Ebben a fejezetben szeretnénk egy kis segítséget nyújtani a vállalatok felelőseinek, hogy céges oldalról is minden gördülékenyen menjen. Ehhez megkülönböztetünk „belső” és „külső” intézkedéseket.

Külső intézkedések

Koordináció és egyeztetés a tanárokkal

„A sok baba közt elvész a gyerek” mondás ebben az esetben is igaz - a folyamatok, a tervezés, a kommunikáció és a szervezés gördülékeny lebonyolítása érdekében célszerű a cégen belül egy felelős személyt kijelölni. Ideális esetben a fent említett pontok mindegyike ezen a személyen keresztül történik – egyetlen kapcsolattartó személy a teljes lebonyolításhoz.

Ha a vállalatnak nincsenek erre vonatkozó szigorú előírásai, akkor (az időpont egyeztetésén kívül) célszerű a keretfeltételeket és a tervezett lebonyolítást is megbeszélni a tanárokkal.

Ilyen keretfeltételek lehetnek az alábbiak:

- helyiségek/ műhelyterületek
- közreműködő személyek
- megismerhető területek és lehetőségek
- azok a gépek és berendezések, melyek bemutató céllal kerülnek bemutatásra, ill. alkalmazásra
- esetleges különlegességek (pl. ha egy bizonyos terület iránt különösen sok érdeklődő van)

Információk rendelkezésre bocsátása

Az alapos felkészülés érdekében célszerű a tanároknak előzetesen tájékoztató anyagot küldeni

- céges kisfilmek, képek, PowerPoint prezentációk
- termékek, ill. szolgáltatások
- szórólapok a vállalatról
- információs anyagok (pl. a vállalat szervezete, szervezeti felépítési ábra, termékekről készült képek, statisztikák stb.)

Belső intézkedések

A munkavállalók rendelkezésre bocsátása és felkészítése

A klasszikus üzemlátogatáshoz képest a virtuálisan vezetett látogatások adott esetben akár nagyobb személyi jellegű ráfordítást igényelhetnek. Ha több részleg van a vállalatnál, vagy nagyon nagy osztályról van szó, akkor érdemes több csoportra osztani a tanulókat.

Ha a „kísérők” olyan személyek, akik ritkán dolgoznak fiatalokkal és gyerekekkel, akkor a szakmai hozzáértésen kívül más tényezőkre is figyelni kell:

- világos kommunikáció
- türelem
- az információk érthető módon történő közvetítésének képessége

További plusz pont természetesen, ha a látogatás során több munkatárs is rendelkezésre áll kérdésekre és interjúkra.

FONTOS: A vállalat megismertetésébe bevont munkatársaknak minden esetben megfelelően fel kell készülniük! A pontos lebonyolításról és a mindenkori feladataikról időben tájékoztatni kell őket!

A bemutatásra való felkészülés

Az alábbi kérdéseket mindenképpen időben tisztázni kell a vállalaton belül:

- Ki vállalja a diákok köszöntését és a vállalat bemutatását?
- Kinek a segítségével lehet bepillantani a munkafolyamatba az üzemlátogatás során?
- Vannak-e emberek, akik interjúkra rendelkezésre állnak?
- Lehet-e képernyőképeket/felvételeket készíteni?

6. A szakmák bemutatását szolgáló platformok

A felesleges ismétlések elkerülése érdekében hivatkozunk a "Virtuális valóság eszközök használata a pályaválasztásban és szakképzésben – Tanári kézikönyv" című dokumentumra. Ebben a dokumentumban jó néhány szakmát tartalmazó platform kerül bemutatásra. Ezek a platformok lehetőséget teremtenek a fiataloknak arra, hogy előzetesen „beleéljék” magukat különböző szakmákba és utána olvassanak bizonyos szakmáknak.

Melléklet

Az alábbi kérdéssort az Alsó-Ausztriai Iparkamara és az Alsó-Ausztriai (Badeni) Pedagógiai Főiskola készítette. Az eredeti anyag ingyenesen elérhető a https://www.lehre-respekt.at/files/phase_4_vorbereitung_interview_leitfaden_fuer_phase_5.pdf oldalon

Javasolt interjúkérdések

Név:
Osztály:
1. Pontosán mit csinálnak Önök a vállalatnál?
2. Meddig tart a képzés?
3. Milyen iskolai végzettségre van ehhez szükség?
4. Mely tantárgyak, ill. jegyek különösen fontosak?
5. Mire kell figyelni a jelentkezésnél?
6. Mikor kell jelentkezni?
7. Mióta dolgozik Ön a vállalatnál?
8. Önön kívül ki vesz még részt a tanulók, ill. a dolgozók képzésében a vállalatnál?
9. Még egyszer is ezt a szakmát választaná, ill. ugyanezt a képzést végezné el?
10. Ha igen, miért? Ha nem, miért?
11. Ilyennek képzelte-e el a szakmáját, amilyen az most?
12. Mi a legszebb a szakmájában? Mi az, amit egyáltalán nem szeret?
13. Ha most lenne még egyszer 14 éves, mit csinálni ismét ugyanúgy?
14. Mit tanácsol Ön egy 14 évesnek a pályaválasztáshoz?
15. Hogy néz ki egy tipikus munkanapja (munkaidő, szünetek, munkavégzés helye, rendszeres tevékenységek)?
16. Szükség van-e bizonyos képességekre és testi adottságokra ahhoz, hogy ezt a szakmát el lehessen sajátítani? Melyek ezek?
17. Melyek a szakmájában a legjellemzőbb tevékenységek?
18. Mi az, ami különösen nehéz vagy megerőltető a szakmájában?
19. Mi a különleges abban a vállalatban, ahol Ön dolgozik?
20. Van-e lehetőség továbbképzésre a vállalatnál?
21. Van-e alkalmassági vizsga a felvételnél?
22. Van-e lehetőség a vállalatnál gyakorlati idő eltöltésére vagy „belekóstolni” egy adott szakmába?

Visszajelző kérdőív

Az alábbi kérdéssort az Alsó-Ausztriai Iparkamara és az Alsó-Ausztriai (Badeni) Pedagógiai Főiskola készítette. Az eredeti anyag ingyenesen elérhető a https://www.lehre-respekt.at/files/phase_6_reflexionsbogen_ueber_die_einzeln_phasen_der_virtuell_en_betriebserkundung.pdf oldalon

Név:
Osztály:
1. Többet tudsz-e most a munka világáról? Megismertél-e új szakmai lehetőségeket? Ha igen, melyek ezek? Milyen előnyöket jelent Neked ez most?
2. Melyik a három erősséged? Indokold meg, miért olyan fontosak ezek az erősségek a munka világában?
3. Mely szakmák jönnek Nálad szóba? Melyik szakma érdekel a legjobban? A bemutatott vállalatnál melyik szakma tette Rád a legnagyobb benyomást? Indokold a válaszaidat?
4. Szóba jön-e Nálad a szakmunkásképzés? Ha igen, miért? Ha nem, akkor mit szeretnél helyette csinálni?
5. Szeretnél-e „belekóstolni” valamelyik szakmába a bemutatott vállalatnál? Ha igen, indokold meg, hogy miért? Ha nem, azt is indokold meg.
6. Mi maradt meg az emlékezetedben a bemutatott vállalatról: termékek, dolgozók száma, ágazat, jogi forma, oktatott szakmák, egyéb ...? Fogalmazd meg néhány mondatban az emlékeidet.
7. Hogy tetszettek a vállalatról készült videók? Lett-e ezek által konkrét elképzelésed az üzemről és a mindennapi munkáról?
8. Megválaszolásra kerültek-e a vállalkozónak, ill. a vállalat illetékes személyének feltett kérdéseid? Ha nem, mely kérdések maradtak még nyitottak?
9. Mi nem tetszett Neked a virtuális üzemlátogatáson? Hiányzott valami? Milyen javaslataid lennének a javításra?
10. Részt vennél-e ismét egy virtuális üzemlátogatáson? Teljesültek-e az elvárásaid?
11. Milyen izgalmas vagy érdekes dolgot tudtál még meg? Van-e valami, ami meglepett vagy benyomást tett Rád?
12. Amit még el szeretnék mondani a virtuális üzemlátogatás minden résztvevőjének (tanároknak, vállalatnak, tanulótársaknak, szülőknek):